

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Robert Stefanicki

w sprawie z odwołania T. S.A. w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie
z udziałem M. S., J. O., I. K., P. J., G. M., M. B., B. J., K. Ż., J. T., R. P. oraz L.
Spółki z o.o. w W.

o podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 10 lipca 2023 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 27 października 2022 r., sygn. akt [...] AUa 955/21,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz
zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w
Warszawie na rzecz T. S.A. w W. kwotę 240.00 (dwieście
czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 9 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie stwierdził, że M. S., J. T., I. K., R.P. oraz K. Ż. podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do nadal. Decyzjami z dnia 8 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie stwierdził, że G. M., J. O., B. K. J. oraz P. J. podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na

podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do nadal. Decyzją z dnia 7 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie stwierdził, że M. B. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do nadal. T. S.A. z siedzibą w W. jako płatnik składek złożyła odwołanie od powyższych decyzji, domagając się ich zmiany w całości poprzez ustalenie, że zainteresowani nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek oraz o zasądzenie od organu na rzecz płatnika składek kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa według norm przepisanych.

Wyrokiem z 30 marca 2021 r., Sąd Okręgowy w Warszawie XIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżone decyzje ZUS z dnia 8 grudnia 2015 r. oraz z dnia 9 grudnia 2015 r. w ten sposób stwierdził, że:

1. J. O. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 1 lipca 2014 r. do 31 marca 2015 r. i nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 1 kwietnia 2015 r. do 8 grudnia 2015 r.;

2. G. M. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 1 lipca 2014 r. do 31 marca 2015 r. i nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 1 kwietnia 2015 r. do 8 grudnia 2015 r.;

3. R. P. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 1 lipca 2014 r. do 28 lutego 2015 r. i nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 1 marca 2015 r. do 9 grudnia 2015 r.;

4. J. T. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 1 lipca 2014 r. do 31 lipca 2014 r. i nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym

u płatnika składek T. S.A. w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 1 sierpnia 2014 r. do 9 grudnia 2015 r.;

5. I. K. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 1 lipca 2014 r. do 30 czerwca 2015 r. i nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 1 lipca 2015 r. do 9 grudnia 2015 r.;

6. w pozostałym zakresie oddala odwołania;

7. w zakresie odwołań od decyzji dotyczących ubezpieczonych J. O., I. K. G. M., J. T. i R. P. zasądza do T. S.A. w W. na rzecz ZUS [...] Oddział w Warszawie zwrot kosztów zastępstwa procesowego, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie Referendarzowi Sądowemu po uprawomocnieniu się orzeczenie kończące postępowanie w sprawie;

8. w zakresie odwołań od decyzji dotyczących M. S., P. J., M. B., B. J. i K. Ż. znosi wzajemnie koszty zastępstwa procesowego poniesione przez strony.

Na skutek apelacji T. S.A., Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie i I. K. od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 marca 2021 r., Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 27 października 2022 r. oddalił apelację i zniósł wzajemnie między stronami koszty zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy i poczynione ustalenia w zakresie istotnym dla przedmiotu sprawy. Sąd Okręgowy w sposób wyczerpujący przeprowadził postępowanie dowodowe, wyprowadził logiczne i spójne wnioski ze zgromadzonego materiału dowodowego, na podstawie których ustalił prawidłowy stan faktyczny w sprawie. Sąd Apelacyjny w pełni zaaprobował ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy i przyjął je za własne bez potrzeby ich ponownego przytaczania. Sąd Apelacyjny w pełni podzielił konkluzję Sądu Okręgowego co do braku przejęcia zorganizowanej części przedsiębiorstwa w kontekście przekazania mienia oraz powołaną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku argumentację na jej poparcie. Sąd Apelacyjny wskazał również, że określenie w spornych decyzjach „podlega

obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od (...) do nadal” nie odnosi się do okresu po wydaniu zaskarżonych decyzji. Datami granicznymi podlegania ubezpieczeniom społecznym w T. S.A. poszczególnych ubezpieczonych będzie w każdym wypadku data wydania decyzji odnoszącej się do konkretnego ubezpieczonego. Sąd Apelacyjny podkreślił, że fakt zgłoszenia ubezpieczonych przez L. do ubezpieczeń społecznych nie może jednoznacznie świadczyć o tym, że płatnikiem składek jest podmiot zgłaszający. Przepis art. 36 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wprowadza domniemanie, że podmiot zgłaszający daną osobę do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego jest płatnikiem składek, z którym osoba podlegająca zgłoszeniu pozostaje w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie go ubezpieczeniami społecznymi i ubezpieczeniem zdrowotnym. Domniemanie to jest jednak wzruszalne. W ocenie Sądu Apelacyjnego zebrany w sprawie materiał dowodowy i dokonane na jego podstawie ustalenia uzasadniają twierdzenie, że mimo formalnie zawartej umowy między T. a L., w istocie nie doszło do przejęcia części zakładu pracy T. S.A. Kardynalne dla sprawy – w ocenie Sądu II instancji – pozostawało również to, że w okresie po rozwiązaniu stosunku pracy I. K., R. P., J. T., G. M. oraz J. O., nie świadczyli pracy na rzecz L. w reżimie pracowniczym.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 27 października 2022 r. wniósł organ rentowy, zaskarżając wyrok w całości i opierając skargę kasacyjną na podstawie naruszenia prawa procesowego tj.: art. 327¹ k.p.c., art. 382 k.p.c. w związku z art. 473 § 1 k.p.c., art. 245 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 100 k.p.c. oraz naruszenie przepisów prawa materialnego tj.: art. 30 § 1 pkt 3 k.p. w związku z art. 61 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez ich niezastosowanie; art. 30 § 1 pkt 3 i § 3 k.p. w związku z art. 60 k.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, art. 97 § 1 k.p. w związku z art. 60 k.c. w związku z art. 300 k.p. przez niewłaściwą wykładnię, art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 423) w związku z art. 23¹ k.p. poprzez niewłaściwe zastosowanie.

Skarżący organ rentowy wniosł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a w sytuacji uznania przez Sąd Najwyższy, że podstawa naruszenia prawa materialnego jest oczywiście uzasadniona, o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i orzeczenie w tym zakresie co do istoty sprawy przez oddalenie odwołania odwołującej spółki, a także o zasądzenie od odwołującej spółki na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Skarżący wniosł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na to, że jest ona oczywiście uzasadniona z następujących przyczyn: „rozwiązanie umowy o pracę przez podmiot trzeci (L. – podmiot, który w sposób pozorny „przejął” część zakładu pracy), niezwiązany żadnym węzłem prawnym z T. S.A. i ubezpieczonym nie może być uznane za wystarczającą przesłankę do przyjęcia, że stosunek pracy zawarty z T. S.A. ustał z uwagi na fakt, że samo świadectwo pracy określające datę rozwiązania stosunku pracy nie jest jednostronną czynnością pracodawcy, wskazującą na zamiar rozwiązania umowy, tylko oświadczeniem wiedzy pracodawcy, który sporządzając świadectwo pracy, pozostaje w słusznym bądź mylnym przeświadczeniu, że dany stosunek pracy uległ rozwiązaniu”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną odwołująca spółka T. S.A., w W. wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania; o oddalenie skargi kasacyjnej – w przypadku przyjęcia do rozpoznania i w każdym przypadku o zasądzenie na rzecz odwołującej kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Z kolei zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymagania konstrukcyjne tego

nadzwyczajnego środka zaskarżenia, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że istnieje przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie. Z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego, służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z 19 kwietnia 2023 r., III USK 314/22, Legalis nr 2958375).

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Nie przysługuje od każdego orzeczenia sądu drugiej instancji, które nie satysfakcjonuje strony skarżącej. Wnosi się ją do Sądu Najwyższego od prawomocnego wyroku poza tokiem instancji. Jej przyjęcie do merytorycznego rozpoznania musi być uzasadnione istotnym interesem publicznym, w szczególności potrzebą dokonania wykładni przepisów, które nie doczekały się jeszcze sądowej interpretacji albo wywołują poważne wątpliwości interpretacyjne, rozstrzygnięciem istotnych zagadnień prawnych, zwłaszcza o charakterze precedensowym, dotychczas nierozważanych przez Sąd Najwyższy, wreszcie wyeliminowaniem orzeczeń oczywiście i rażąco wadliwych (postanowienie Sądu Najwyższego z 15 marca 2023 r., I PSK 121/22, Legalis nr 2953120). Wniesienie skargi kasacyjnej doznaje istotnych ograniczeń, pozwalających Sądowi Najwyższemu na wstępną selekcję spraw, które będą merytorycznie rozpoznane (tzw. przedsąd). Ustawodawca uznaje za doniosłe zadania Sądu Najwyższego związane przede wszystkim z doskonaleniem wykładni prawa i jego stosowania, ujednolicaniem orzecznictwa, rozwojem jurysprudencji, a w dalszej kolejności zadania polegające na eliminacji w dostępnych granicach orzeczeń niegodnych ochrony ze względu na oczywiste naruszenie prawa lub wydanie ich w warunkach nieważności.

W przedmiotowej sprawie wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparty został na jej oczywistej zasadności. Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem orzecznictwa, skarga jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wtedy, gdy zaskarżone orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna od razu, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437). Oczywiście naruszenie prawa jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy jest ono z góry widoczne dla każdego prawnika, bez potrzeby głębszej analizy prawniczej, gdy jest zupełnie pewne i nie może ulegać żadnej wątpliwości, gdy podniesione zarzuty naruszenia wskazanych przepisów są zasadne *prima facie*, bez dokonywania głębszej analizy tekstu tych przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane pozostaje stanowisko, w myśl którego dla stwierdzenia, że w sprawie wystąpiła przesłanka oczywistej zasadności skargi, skarżący powinien był wskazać konkretne, naruszone przez sąd przepisy, a także powinien był przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, dlaczego te przepisy zostały, jego zdaniem, w tak ewidentny sposób naruszone (postanowienie Sądu Najwyższego z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18, LEX nr 2508120). Tymczasem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej nie zostały przez skarżącego wskazane żadne przepisy, które miałyby zostać naruszone i których rażące naruszenie świadczyłoby o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Można jedynie czynić przypuszczenia, biorąc pod uwagę powołane przez stronę skarżącą – w uzasadnieniu wniosku – orzecznictwo Sądu Najwyższego, że mowa jest o przepisach dotyczących rozwiązania umowy o pracę. Należy jednak zauważyć, że nawiązanie współpracy w ramach działalności gospodarczej z T. S.A. przez jej dotychczasowego pracownika może stanowić podstawę do przyjęcia, że doszło do ustania stosunku pracy w sposób dorozumiany (art. 60 k.c.). Faktycznie Spółka L. (podmiot który – wedle ustaleń – w sposób pozorny „przejął” część

zakładu pracy) nie mogła skutecznie rozwiązać umowy o pracę, której stronami byli ubezpieczona i T. S.A., ale mogły tego dokonać same strony – ubezpieczona i T. S.A., zmieniając w drodze dorozumianego porozumienia formę zatrudnienia z umowy o pracę na współpracę w ramach działalności gospodarczej. Inną natomiast kwestią jest to, czy takiemu rozumowaniu nie sprzeciwiają się przepisy art. 22 § 1¹ i 1² k.p., ale to zagadnienie nie zostało podjęte w skardze kasacyjnej – ani w jej podstawach, ani w uzasadnieniu. Ewentualne rozważenie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej byłoby możliwe, gdyby wykazano, że – mimo ujęcia zatrudnienia w ramy jednoosobowej działalności gospodarczej – zatrudnienie to charakteryzowało się określonymi w art. 22 § 1 k.p. cechami wskazującymi na istnienie stosunku pracy. Jednakże skarżący organ nie wykazał, aby zaskarżone orzeczenie było dotknięte tego rodzaju kwalifikowaną wadą prawną, która mogłaby być uznana za elementarną lub oczywistą, a która by uzasadniała twierdzenie o oczywistej zasadności wniesionej skargi kasacyjnej.

Podkreślić należy, że problem ten był już przedmiotem rozstrzygania przez Sąd Najwyższy, który odmówił przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 3 lutego 2022 r., II USK 410/21; 9 lutego 2022 r., II USK 645/21; 23 marca 2022 r., II USK 426/21; 27 stycznia 2022 r., II USK 382/21, 13 stycznia 2022 r., II USK 385/21; 26 stycznia 2023 r., II USK 169/22; 16 maja 2023 r., II USK 431/22; co do kosztów postępowania postanowienia Sądu Najwyższego z: 16 listopada 2022 r., II USK 89/22; 8 lutego 2023 r., II USK 106/22; 13 kwietnia 2023 r., II USK 112/22). Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera również żadnego wyводу o charakterze jurydycznym, który potwierdzałby deklarowaną oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Kwestionowanie przez skarżącego ustaleń dokonanych przez Sąd Apelacyjny bez odpowiedniego wyводу prawnego należy uznać za niewystarczające. Wobec wskazanych powyższej wszystkich nieprawidłowości, rzutujących na merytoryczną ocenę wniosku, jak również wobec niespełnienia potrzebnych wymogów, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozostaje niemożliwe.

Skarżący nie wykazał istnienia powołanej przesłanki przedsądu, a zatem Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi

kasacyjnej do rozpoznania. Przy rozstrzyganiu o kosztach postępowania Sąd Najwyższy kierował się regułą z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

[SOP]

[ał]